

**QORTI ĊIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR IMHALLEF
DR FRANCESCO DEPASQUALE
LL.D. LL.M. (IMLI)**

**Seduta ta' nhar it-Tlieta
Hdax (11) ta' Jannar 2022**

Rikors Numru 17/2021 FDP

Fl-ismijiet

Fair Trading Limited (C44369)

Vs

Registratur Qrati Ċivili w Tribunali, w

Avukat Abigail Critien (I.D. 64682 M) u

P.L. Nadine Farrugia (I.D. 068280M)

Il-Qorti:-

1. Rat ir-rikors datat 11 ta' Jannar 2021, li permezz tiegħu s-soċjeta' rikorrenti talbet is-segwent:

1) Illi s-Sočjetà Esponenti kienet parti f'kawża li kienet pendenti quddiem il-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili fl-ismijiet "Fair Trading Limited (C44369) vs. Avukat Abigail Critien (I.D. 64682 M) "de propio" et.," bin-numru progressiv 177/2020 MH, liema rikors kien gie irtirat b'mod volontarju mill-istess Soċjetà Esponenti seduta stante fit-30 ta' Ottubru 2020 (Ara Kopja ta' l-istess seduta li qiegħda tiġi hawn annessa u mmarkata bħala Dok "A");

- 2) *Illi dan l-istess Rikors qed jiġi pprezentat a tenur tal-Artikolu 64 tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta;*
- 3) *Illi riċentament, wara li l-istess Soċjetà Esponenti rtirat b'mod volontarju mill-imsemmija Kawża, inħadmet it-Taxxa mir-Registratur Qrati Ċivili w Tribunali li kopja tagħha qiegħda tiġi hawn annessa w immarkata bħala Dokument "B;"*
- 4) *Illi meta r-rappreżentant ta' l-istess Soċjetà Esponenti indaga dwar il-baži biex inħadmet l-imsemmija taxxa, huwa ottjena Dokument li minnu jirriżulta illi l-istess taxxa kienet inħadmet fuq il-baži tas-somma ta' € 100,000.00 (Ara Kopja tad-Dokument li qed jiġi hawn anness u mmarkat bħala Dok "C");*
- 5) *Illi dejjem skond daka l-istess Dokument "C," is-sugġett ta' kif inħadmet l-istess taxxa hija dika ta' "LIKWIDAZZJONI DANNI" tal-Valur ta' € 100,000.00;*
- 6) *Illi sa fejn taf l-istess Soċjetà Esponenti, fil-kawża fl-ismijiet "Fair Trading Limited (C44369) vs. Avukat Abigail Critien (I.D. 64682 M) "de propio" et.," bin-numru progressiv 177/2020 MH, imkien ma kienet għet imsemmija s-somma ta' € 100,000.00;*
- 7) *Illi sa fejn taf l-istess Soċjetà Esponenti, t-talbiet kollha ta' l-istess Soċjetà Esponenti fl-istess kawża bin-numru progressiv 177/2020 MH ma jindikawx xi ammonti partikolari iżda fost affarijiet oħra talbiet għal somom DA LIQUIDARSI, ossija:*

"... Illi għalhekk kellha ssir din il-kawża;

Għaldaqstant, għar-raġunijiet premessi, l-Esponenti, filwaqt li jġibu il-premess a formali konjizzjoni ta' dina l-istess l-Onorabbli Qorti, qed jitlob bir-rispett illi dina l-istess Onorabbli Qorti jogħgobha:

(1) Tiddikjara w tiddeċiedi li l-istess Intimata Avukat Abigail Critien kif ukoll xi wħud mill-Avukati ta' l-istess uffiċċju ta' Mifsud Bonnici Associates, bl-aġir kontinwat u skorrett tagħhom, kisru l-obbligi minnhom assunti ai termini tal-ftehim ta' bejn il-partijiet ossija, l-mandat speċifiku li kien ingħata lill-istess illum l-Onorevoli Mħallef Dr. Joanne Vella Cuschieri biex tiddefendi l-interessi ta' l-istess Soċjetà Esponenti Fair Trading Limited (C44369);

(a) *Fil-Kawża Ċit. Nu: 04/14 GM, “Fair Trading Limited (C44369) vs. Green MT Limited (C42136)” (6 ta’ Jannar 2014);*

(ii) *Fil-Mandat ta’ Inibizzjoni Nu: 1785/2013 “Fair Trading Limited (C44369) vs. Green MT Limited (C42136);” (19 ta’ Novembru 2013);*

(iii) *Fil-Mandat ta’ Sekwestru 1914/2013 “Fair Trading Limited (C44369) vs. Green MT Limited (C42136);” (18 ta’ Dicembru 2013);*

(2) *Tiddikjara w tiddeċiedi li l-istess intimata Avukat Abigail Critien kif ukoll xi wħud mill-Avukati ta’ l-istess uffičċju ta’ Mifsud Bonnici Associates, bl-aġir kontinwat u skorrett tagħhom, kemm l-Esponenti Publius sive Leo Said kif ukoll is-Sočjetà Esponenti Fair Trading Limited (C44369) sofrew preġudizzji kbar fil-konfront tagħhom anke quddiem dawna l-Onorabbli Qrati, w għalhekk dina l-Onorabbli Qorti qiegħda tikkundanna lill-istess intimata Avukat Abigail Critien kif ukoll xi wħud mill-Avukati ta’ l-istess uffičċju ta’ Mifsud Bonnici Associates f’DOLO, CULPA w MORA għall-finijiet w effetti kollha tal-ligi;*

(3) *Tiddikjara w tiddeċiedi li l-istess illum il-mejjet is-Sur John A. Said, li l-istess esponenti Publius sive Leo Said, it-tnejn bħala l-“Managing Director” u bħala l-“Main Shareholder” tas-Sočjetà Esponenti Fair Trading Limited (C44369), kif ukoll l-istess Soċjetà Esponenti Fair Trading Limited (C44369), kienu dejjem ħallsu permezz ta’ numru ta’ ċekkijiet lill-istess illum l-Onorevoli Mħallef Dr. Joanne Vella Cuschieri kif ukoll lill-istess Avukat Carina Bugeja Testa biex setgħu jsiru n-Negozjati li finalment waslu għall-iffirmar ta’ l-istess iskrittura tal-15 ta’ Ottubru 2013 u fuq kollox biex setgħu saru u fuq kollox biex jitmexxew il-kawzi surriferiti w li għalhekk l-intimata Avukat Abigail Critien kif ukoll xi wħud mill-Avukati ta’ l-istess uffičċju ta’ Mifsud Bonnici Associates b’mod abbużiv tas-sistema legali w fuq kollox b’mod illeċitu, ssekkwestraw dawk l-ammonti kollha li għad iridu jiġu stabbiliti okkorendo n-nomina ta’ periti nominandi;*

(4) *Tiddikjara w tiddeċiedi illi l-istess intimata Avukat Abigail Critien kif ukoll xi wħud mill-Avukati ta’ l-istess uffičċju ta’ Mifsud Bonnici Associates, bl-aġir kontinwat u skorrett tagħhom huma responsabbli għad-danni sofferti mis-Sočjetà Rikorrenti b’konsegwenza tal-ksur tal-obbligi tagħhom ai termini tal-mandat speċifiku li kien ingħata lill-istess illum l-Onorevoli Mħallef Dr. Joanne Vella Cuschieri kif ukoll lill-istess Avukat Carina Bugeja*

Testa biex jiddefendu l-interessi ta' l-istess Soċjetà Esponenti Fair Trading Limited (C44369);

(5) *Tillikwida d-danni kollha w is-somma kollha kemm dawk materjali kif ukoll dak mhux materjali w li huma hekk dovuti sad-data tad-deċiżjoni finali fuq dan ir-rikors ġuramentat mill-istess intimata Avukat Abigail Critien kif ukoll minn xi whud mill-Avukati ta' l-istess uffiċċju ta' Mifsud Bonnici Associates lis-Soċjetà Esponenti Fair Trading Limited (C44369) ai termini tal-mandat speċifiku li kien ingħata lill-istess illum l-Onorevoli Mħallef Dr. Joanne Vella Cuschieri kif ukoll lill-istess Avukat Carina Bugeja Testa biex jiddefendu l-interessi ta' l-istess Soċjetà Esponenti Fair Trading Limited (C44369), okkorendo n-nomina ta' periti nominandi;*

(6) *Tordna l-ħlas mill-istess Intimata Avukat Abigail Critien kif ukoll minn xi whud mill-Avukati ta' l-istess uffiċċju ta' Mifsud Bonnici Associates lis-Soċjetà Esponenti Fair Trading Limited (C44369) tas-somma kif hekk likwidata ai termini tat-talbiet suesposti bl-imghaxijiet ta' 8% skond il-liġi mid-data li d-diversi obbligi minnhom assunti ai termini tal-ftehim ta' bejn il-partijiet ossija, l-mandat speċifiku li kien ingħata lill-istess illum l-Onorevoli Mħallef Dr. Joanne Vella Cuschieri kif ukoll lill-istess Avukat Carina Bugeja Testa biex jiddefendu l-interessi ta' l-istess Soċjetà Esponenti Fair Trading Limited (C44369) u li jkun saru hekk dovuti kif ukoll mid-data tad-danni hekk sofferti mill-istess Soċjetà Esponenti Fair Trading Limited (C44369);*

(7) *Tillikwida d-danni sofferti mis-Soċjetà Esponenti Fair Trading Limited (C44369) dik is-somma li tiġi hekk likwidata minn dina l-Onorabbli Qorti in linea ta' danni kif miktuba;*

B'riżerva għal kull azzjoni oħra spettanti lill-istess Esponent Soċjetà Esponenti Fair Trading Limited (C44369), bl-imghax legali, w bl-ispejjeż hekk reklamati w li huma sa issa riservati ...”

8) *Illi prinċipji bażiljarji aċċettat anke minn dawna l-istess Onorabbli Qrati huwa l-prinċipju bażiljarju QUOD NON EST IN ACTIS, NON EST IN MUNDO li tfisser li “Dak li mhux fid-dokumenti ma jeżistix” u l-prinċipju bażiljarju simili QUOD NON EST IN REGISTRO, NON EST MUNDO li tfisser illi “Dak li mhux irrappurtat fir-reġistru (relatat, li jirreferi), ma għandux rilevanza legali;”*

9) *Illi dawna ż-żewġ l-prinċipji bażiljarji huma użati meta att formali (ġeneralment reġistrazzjoni jew traskrizzjoni) huma meħtieġa sabiex jagħti konsistenza, kontenut jew effikaċja lill xi Dritt jew Att partikolari;*

10) Illi fil-Kawża “Carmelo Zammit vs Kummissjoni għall-Kontroll ta’ l-Iżvilupp,” il-Qorti tal-Appell kienet iddeċidiet illi:

“... Il-massima *QUOD NON EST IN ACTIS NON EST IN MUNDO* hija bażilari f’kull sistema proċedurali ta’ l-ordinament ġuridiku. Hemm żewġ korrolarji prinċipali ta’ din il-massima:

- L-ewwel wieħed huwa li dak li jigri, li jissuċċiedi, fit-tribunal waqt it-trattazzjoni ta’ kawża għandu jirriżulta biss mill-verbali redatti mit-Tribunal stess. Jew alternattivament, f’dawk il-kazijiet fejn il-ġudikant jirrifjuta li jirreġistra fatt rilevanti għall-kawża, l-parti għandha tippreżenta nota jew rikors seduta stante sabiex min ikun qed jippresjedi t-Tribunal jkun fil-posizzjoni li jipprovi fuq il-fatt. Ebda ġudikant infatti m’għandu jinbidel f’xhud ta’ dak li gara quddiemu fl-udjenza w la huwa w l-anqas l-uffiċjali l-oħra tat-Tribunal ma huma ammessi bħala xhieda fuq ir-RES GESTAE ta’ l-udjenzi.
- It-tieni korrolarju huwa li t-Tribunal għal dawk li huma l-fatti li fuqhom irid jiddeċiedi, jridu jirriżultaw mill-atti w l-ġudikant ma jistax juża jew jagħmel riferiment għal fatti, anke jekk huwa personalment ikun jaf bihom, jekk dawn ma jirriżultawx mill-atti tal-kawża. Dawn il-korrolarji, naturalment, huma ġuridikament saldati mill-prinċipju, daqstant ieħor bażilari, illi l-fatti kollha rilevanti għall-kawża jridu jkunu għad-disposizzjoni ta’ kull min huwa interessat fil-proċess għall-kontroll, kontestazzjoni jew/u konferma.

Il-kollegament ma’ massima oħra tal-ġustizzja proċedurali ta’ *AUDIATUR ET ALTERA PARA* huwa ovvju....”

11) Illi fil-kawża “Mifsud Mario vs. Mifsud Carmelo,” il-Qorti tal-Appell kienet iddeċidiet illi:

“... Huwa minnu illi l-oneru tal-prova jinkombi fuq min jallega fatt u mhux fuq min jinnegah.

Dan jgħidu espressament l-Artikolu 562 tal-Kap 12...

... *QUOD NON EST IN ACTIS, NON EST IN MUNDO.*

Dan ukoll għar-raġuni sempliċi illi Qorti għandha tokkupa ruħha biss mill-provi in atti w mhux minn provi rikavati minn pura fantasija li mill-atti ma jirriżultawx jew huma, imbagħad, riprodotti

b'mod għal kollox konfliggenti mal-provi reali... L-ommissjoni tiegħu jew l-insuffiċjenza tad-difiża mhiex ġustifikazzjoni, w l-Qorti jkollha, f'ċirkostanzi konsimili, taqa' fuq l-adozzjoni tal-prinċipju IUXTA ALLEGATA ET PROBATA.

IUDEX IUXTA ALLIGATA ET PROBATA IUDICARE DEBET, NON SECUNDUM CONSCIENTIAM....”

12) Illi għalhekk, la darba t-talbiet kollha fl-istess Kawża fl-ismijiet “Fair Trading Limited (C44369) vs. Avukat Abigail Critien (I.D. 64682 M) “de proprio” et.,” bin-numru progressiv 177/2020 MH kienu biss għal fost affarijiet oħra somom DA LIQUIDARSI, l-istess taxxa fuq imsemmija fl-istess Dokument “B” ma setgħetx tinħadem fuq somma li qatt ma kienet rraffigurata ruħha fl-istess Atti Proċesswali bin-numru progressiv 177/2020 MH;

13) Illi peress li l-istess rikors bin-numru progressiv 177/2020 MH kien ġie irtirata fi stadju bikri w fuq kollox b'mod volontarju mill-istess Soċjetà Esponenti seduta stante fit-30 ta' Ottubru 2020, l-istess Onorabbli Prim' Awla tal-Qorti Ċivili ma kellhiex f'pożizzjoni jew aħjar ma kellhiex l-opportunità li tiddikjara hija stess l-istess valur għall-istess talbiet magħmula mill-istess Soċjetà Esponenti, ossija għas-somom DA LIQUIDARSI;

14) Illi lanqas ma jirrizulta li l-istess Registratur kien b'xi mod talab lill-istess partijiet jagħmlu dikjarazzjoni kongunta tal-valur tas-somom DA LIQUIDARSI għall-fini biex tinħadem l-istess Taxxa hekk mitluba minn xi hadd mill-partijiet;

15) Illi għalhekk, l-istess Taxxa tal-Kawża bin-numru progressiv 177/2020 MH kellha tkun maħduma biss fuq PUNT TA' LIGI w mhux AD VALOREM, u peress li l-istess Rikors bin-numru progressiv 177/2020 MH kien ġie irtirata fi stadju bikri w fuq kollox b'mod volontarju mill-istess Soċjetà Esponenti Seduta stante fit-30 ta' Ottubru 2020, fi kwalsiasi każ, ċertament t-taxxa ma kellhiex tinħadem fuq il-valur ta' € 100,000.00 li żgur mhux il-valur li kien intalab mill-istess Soċjetà Esponenti fl-istess Atti ta' l-istess Kawża bin-numru progressiv 177/2020 MH per se (Ara Kopja ta' l-istess Seduta li qiegħda tigi hawn anness u mmarkat bhala Dok “C”);

16) Illi għalhekk ukoll, u dejjem mingħajr preġudizzju għas-suespost, l-istess Taxxa tal-Kawża bin-numru progressiv 177/2020 MH hawn annessa bhala Dokument “B” hija kkunsidrata mill-istess Soċjetà Esponenti bhala waħda eċċessiva w li kienet ġiet maħduma inkorrektament, fuq kriterji irrelevanti, w mhux skond il-proċedura stabbilita;

17) Illi għalhekk kellha ssir din il-kawża.

Għaldaqstant, u għar-raġunijiet premissi, s-Socjetà Esponenti titlob umilment lil din l-Onorabbli Qorti sabiex jogħgobha, salv kwalsiasi dikjarazzjoni oħra neċessarja w opportuna:

- (1) Tiddikjara t-taxxa ta' drittijiet u spejjeż tal-Kawża fl-ismijiet "Fair Trading Limited (C44369) vs. Avukat Abigail Critien (I.D. 64682 M) "de proprio" et.," bin-numru progressiv 177/2020 MH li kopja tagħha tinsab hawn annessa bħala Dokument "B" bħala erronea w mhux skond il-liġi w għalhekk nulla w invalida;*
- (2) Tordna t-thassir ta' l-istess Taxxa; w*
- (3) Tordna lir-Registratur Qrati Ċivili w Tribunali johroġ taxxa ġdida ta' l-imsemmija Kawża ibbażata biss fuq Punt ta' Liġi;*
- (4) F'każ li ma tintlaqax it-talba preċedenti, tordna lir-Registratur Qrati Ċivili w Tribunali johroġ taxxa ġdida ta' l-imsemmija kawża fuq dak l-istess valur li skond dina l-istess Onorabbli Qorti jirriżulta mill-istess Atti tal-Kawża 177/2020 ossija limitata biss fuq Punt ta' Liġi w dana dejjem għall-fini ta' l-intaxxar ta' dika l-istess Kawża, ossija tal-Kawża fl-ismijiet "Fair Trading Limited (C44369) vs. Avukat Abigail Critien (I.D. 64682 M) "de proprio" et.," bin-numru progressiv 177/2020 MH;*

Bl-ispejjeż u bl-ingunzjoni ta' l-intimati in subizzjoni

2. Rat illi fis-26 ta' Frar 2021, l-intimati Dr Abigail Critien u l-PL Nadine Farrugia, laqgħu għal dak mitlub billi qajjmu s-segwentu difiżi:

1. Illi preliminarjament qed tiġi eċċepita n-nuqqas ta' kompetenza ta' din l-Onorabbli Qorti stante li, kif deċiż mill-Onorabbli Prim'Awla tal-Qorti Ċivili permezz ta' sentenza deċiża nhar it-12 ta' Settembru 2019 bir-rikors numru 782/19JRM fl-Atti tal-Mandat ta' Sekwestru Eżekuttiv 910/19 fl-ismijiet Dr. Abigail Critien u l-P.L. Nadine Farrugia vs Fair Trading Limited, il-Qorti kompetenti rationae valoris hija l-Qorti tal-Maġistrati (ara Dok. A hawn anness);

2. Illi mingħajr preġudizzju għas-suespost, it-taxxa de quo nħadmet b'mod korrett u skont il-liġi;

3. Illi mingħajr preġudizzju għas-suespost kuntrarjament għal dak li qiegħed jingħad fil-premissi tal-kawża odjerna, kien ir-rappreżentant tas-socjeta' rikorrenti Publius sive Leo Said li ndika l-ammont ta' mitt elf Euro (€100,000.00) fix-xhieda tiegħu li wasslitu biex jirtira l-istess kawża u dan

kif jirriżulta mit-traskrizzjoni hawn annessa u mmarkata bħala Dok. B. Għalhekk ċertament li t-taxxa relattiva għandha tinħadem fuq l-ammont li kien qed jippretendi r-rappreżentant tas-soċjeta' rikorrenti u mhux fuq il-minimu kif issa qed jippretendi;

4. Illi mingħajr preġudizzju għas-suespost, it-talbiet huma infondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jiġu miċhuda fl-intier tagħhom bl-ispejjeż kontra s-soċjeta' rikorrenti;

5. Illi mingħajr preġudizzju għas-suespost u fi kwalunkwe każ, l-esponenti m'għandhomx jiġu kkundannati jhallsu spejjeż stante li naturalment it-taxxa mertu tal-kawża odjerna ma gietx maħduma mill-esponenti.

Salv eċċezzjonijiet ulterjuri.

3. Rat illi fl-1 ta' Marzu 2021, ir-Registratur, Qrati u Tribunali Ċivili, ippreżenta r-risposta tiegħu, fejn laqa' għal dak mitlub billi qajjem is-segweni difiżi:

1. Illi, Fair Trading Ltd intavolat dan ir-rikors sabiex tattakka taxxa magħmula mir-Registratur fil-kawża Fair Trading Ltd vs Av. Abigail Critien et (Rik Ġur Nru 177/2020) MH ċeduta fit-30 ta' Ottubru 2020 quddiem din il-Qorti diversament preseduta.

2. Illi dik il-kawża, kienet dwar dikjarazzjoni ta' kundanna għall-ħlas ta' danni liema danni kellhom jiġu likwidati mill-Qorti.

3. Illi peress li l-kawża giet ċeduta ma ġewx likwidati d-danni u għalhekk id-dritt Reġistru gie mnaqqas bin-nofs peress li giet ċeduta fl-ewwel seduta (para 5(1) tat-Tariffa A, Kap 12) filwaqt illi anke d-dritt avukat gie mnaqqas bin-nofs skont il-para. 29 tat-Tariffa E annessa mal-Kap. 12.

4. Illi d-deputat reġistratur kellu jara mill-atti tal-kawża x'valur joħroġ minnhom għal finijiet ta' valur. L-unika xhieda mressqa kienet dik ta' Publius Said fejn fiha xehed "Nirringrazzjak li smajtni daqshekk u qed nirtira dil-kawża bil-ġurament 177/2020 fejn l-avukat tiegħi għamel 450 proposta l-kumpanija, kontra Abigail, kontra l-Kostituzzjoni, biex ingibhom dalgħodu. Irrid infittxhom għal 100,000 għidtlu le ma għandix bżonn flus".

5. Illi għandu jingħad li d-deputat reġistratur li jintaxxa l-kawża huwa l-istess deputat reġistratur li kien fl-awla u għalhekk ikun sema' u fehem sew lix-xhud jixhed u n-natura u l-valur tal-pretenzjoni tiegħu.

6. Illi kif intqal fis-sentenza Dr. Giuseppe Pace et vs Dr. Giuseppe Vella noe et (1/10/948) it-tassazzjoni ta' kawża għandha tiġi regolata mit-talba kontenuta fiċ-ċitazzjoni fis-sens tal-oġġett tagħha, u f'dan is-sens

il-kumpless ta' dak li hu in disputa jista' jirriżulta kemm mill-inkartament jew raġonevolment indott jew determinat minn dak li jirriżulta waqt it-trattazzjoni tal-kawża imma mhux minn dak li lilha jkun irid jiġi attribwit, indipendentement mill-fatt jekk it-talba li tiġi proposta tkunx akkolta jew miċhuda.

7. *Illi jekk Publius Said jirnexxielu jġib provi biżżejjed biex juri li dak li qal hu stess mhux minnu, allura r-reġistratur m'għandux ibati spejjeż meta bbaża t-tassazzjoni fuq dak li l-istess Publius Said xehed.*
8. *Illi għalhekk l-esponent jirrileva illi huwa hadem it-taxxa skond l-aħjar abilita tiegħu, skond il-liġi u l-ġurisprudenza u filwaqt li huwa jirrileva li joqgħod għal kwalsiasi ordni li talvolta jista' toħroġ din l-Onorabli Qorti, jirrileva illi f'kull każ l-esponent m'għandux isofri ebda spejjeż ta' dawn il-proċeduri.*

Salvi, jekk ikun il-każ, eċċezzjonijiet ulterjuri.

Bl-ispejjeż kollha kontra r-rikorrenti.

4. Rat illi fl-1 ta' Marzu 2021, meta ġiet appuntata l-kawża sabiex tiġi stradata il-kawża, is-Sur Publius Said, bħala rappreżentant tas-soċjeta' rikorrenti, għarraf lill-Qorti illi ma kienx għadu patrocinat mill-avukat illi kellu u xtaq żmien sabiex jottjeni s-servizzi ta' avukat ieħor.
5. Rat illi fl-1 ta' Marzu 2021, ġew ordnati l-allegazzjoni tal-atti Rik Ġuramentat Nru 177/2020 MH meritu tar-ritassa odjerna, li ġew sussegwentement allegati.
6. Rat illi fis-29 ta' April 2021, meta saret il-kawża virtwalment minhabba f'limitazzjonijiet imposti mill-Awtoritajiet tas-Saħha minhabba fil-pandemija Covid-19, is-Sur Publius Said għarraf lill-Qorti illi kien ser jibqa' patrocinat mill-avukat illi kellu preċedentement, ossija Dr Carmelo Gatt, w għalhekk il-kawża ġiet differita għall-provi.
7. Rat illi fis-16 ta' Ġunju 2021, is-soċjeta' rikorrenti ma ressqet ebda provi w il-kawża tħalliet għall-aħħar darba, għal provi rikorrenti.
8. Rat illi fis-17 ta' Novembru 2021, reġa' deher is-Sur Publius Said, mhux assistit, u sar is-segwentu verbal:

Publius Said għarraf il-Qorti li ma għadux assistit minn Dr Carmel Gatt u ma għandux avukat.

Publius Said għarraf il-Qorti li hu jhossu urtat bil-mod kif saret il-kawża 177/2020 MH kif ukoll kif inhadmet it-taxxa stante li jisħaq li kellu jiġi kkalkolat bħala point of law u mhux ad valorem kif del resto kien ġie mgħarraf minn impjegati tar-Reġistru tal-Qorti.

Is-Sur Said għarraf il-Qorti wkoll li hu għandu varji pendenzi oħra illi xtaq illi jiġu kkunsidrati mill-Qorti, filwaqt illi l-Qorti tirrileva li l-kwistjoni quddiemha llum hi limitata biss għad-drittijiet tat-taxxa tal-kawża 177/20 MH u l-Qorti ma tistax tidhol fi kwistjonijiet oħra.

Dr Critien għarrfet il-Qorti li ma għandhiex provi x'tipprezenta u tistrieħ fuq id-difiżi mqajma.

Il-Qorti tosserva li ġew allegati l-atti 177/20 MH u l-Qorti hi f'posizzjoni tiddeċiedi l-kawża odjerna wara li tkun rat il-proċess u rat is-sottomissjonijiet tal-partijiet kollha li saru fl-atti u għalhekk il-Qorti tqis f'dan l-istadju ma hemmx provi x'jiġu preżentati u l-kawża tista' tithalla għas-sentenza.

Il-Qorti ppermettiet lis-Sur Publius Said jagħmel varji sottomissjonijiet orali għalkemm ma huwiex avukat.

Is-Sur Publius Said di sua sponte għarraf il-Qorti li jixtieq jagħmilha ċara li hu ma għandu xejn kontra Dr Abigail Critien u għalhekk huwa ma huwiex se jitkellem magħha.

Il-kawża differita għas-sentenza għall-11 ta' Jannar 2022 tissegħat fid-9.00 am.

Ikkunsidrat

9. Jirriżulta, mill-assjem tal-argumentazzjoni imressqa fir-rikors promotur, illi s-soċjeta' rikorrenti qiegħda tikkontesta t-tassazzjoni mahruġa mir-Registratur, Qrati u Tribunali Ċivili, fil-15 ta' Diċembru 2020, wara illi l-kawża Rikors Ġuramentat 177/2020 MH fl-ismijiet '**Fair Trading Limited vs Dr Abigail Critien et**' ġiet ċeduta mill-istess soċjeta' rikorrenti fit-30 ta' Ottubru 2020.
10. Jirriżulta illi l-proċeduri 177/2020 MH kienu proċeduri immedija mis-soċjeta' Fair Trading Limited kontra l-Avukat Dr Abigail Critien personalment, l-uffiċċju Mifsud Bonnici Advocates u l-PL Nadine Farrugia personalment fejn, wara mija u ħames (105) premissi differenti, talbet essenzjalment is-segweni:
  - a. Dikjarazzjoni li l-intimati kienu responsabbli ta' aġir kontinwat u skorrett fil-konfront tas-soċjeta' rikorrenti, bħala l-Avukati tagħha;
  - b. Likwidazzjoni tad-danni sofferti mis-soċjeta' rikorrenti riżultanti ta' aġir kontinwat u skorrett;
  - c. Kundanna hłas tad-danni hekk sofferti u likwidati.

11. Jirrizulta illi s-soċjeta' rikorrenti tikkontendi illi t-taxxa kellha tinhadem bħala 'punt ta' liġi' u mhux 'ad valorem' kif attwalment sar, u għalhekk it-taxxa kienet waħda skorretta.
12. Jirrizulta, mill-banda l-oħra, illi l-intimati, da parte tagħhom, ikkontendew illi t-taxxa kienet maħduma korrettement stante illi Publius Said, rappreżentant tas-soċjeta' rikorrenti, kien indika illi d-danni minnu pretiżi kienu ammontanti għal €100,000, u dana ikkonfermah bil-gurament quddiem il-Qorti li kienet qed tisma' l-kawża 177/2020 MH qabel ma huwa sussegwentemet ċediha.
13. Jirrizulta illi l-intimati Dr Abigail Critien u l-PL Nadina Farrugia ikkontendew ukoll illi dina l-Qorti ma hijiex kompetenti rationae valoris sabiex tqis it-talbiet odjerni.

Ikkunsidrat

14. Il-Qorti tibda billi tagħmel referenza għall-eċċezzjoni preliminari imqajjma mill-intimati Dr Critien u l-PL Farrugia fejn qalu illi dina l-Qorti ma hijiex kompetenti, *rationae materiae*, sabiex tqis it-talba odjerna.
15. Il-Qorti tosserva illi t-taxxa li qiegħda tiġi attakkata hija taxxa maħruġa mir-Registratur, Qrati u Tribunali Ċivili, bħala Registratur tal-Prim' Awla, Qrati Ċivili stante illi l-proċeduri li tagħhom inħarġet it-taxxa, kienu proċeduri mibdiġa u li kienu qed jinstemgħu quddiem il-Prim' Awla, Qorti Ċivili.
16. Jirrizulta, illi l-proċedura ta' ritassa hija kkontemplata u kunsidrata fl-Artikolu 64 tal-Kap 12, li jipprovdi dan li ġej:

(1) L-ispejjeż ġudizzjarji jiġu ntaxxati u likwidati mir-registratur, u t-taxxi magħmulin minnu ma jistgħux jiġu attakkati wara li jagħlaq xaxar. Dik l-azzjoni għandha tinbeda b'rikors li għandu jiġi trattat sommarjament mill-qorti. Dan iż-żmien, għal dawk li jitolbu t-taxxa tal-ispejjeż, jibda jgħodd mill-ġurnata li fiha tkun ħarġet it-taxxa, u, għad-debitur li jkun regolarment innotifikat bit-taxxa b'att ġudizzjarju, mill-ġurnata ta' dik in-notifika.

(2) Ir-rikorrent għandu jara li kopja tar-rikors għandha tiġi notifikata lil kull min ikollu interess fih, li mbagħad ikollu għoxrin jum li matulhom ikun jista' jippreżenta risposta.

(3) Il-proċeduri bil-miktub li għandhom x'jaqsmu mar-rikors għandhom jitqiesu magħluqin meta ssir ir-risposta jew jekk din ma ssirx, meta jagħlaq iż-żmien mogħti għaliha. Il-partijiet għandhom jiġu notifikati bid-data meta jkun ser jinstema' r-rikors.

17. Jirrizulta ċar illi, fid-dicitura tal-azzjoni fuq indikata, ma ssir ebda indikazzjoni partikolari dwar liema Qorti trid tisma' tali proċeduri, w il-legislatur illimita ruħu

billi qal illi “*l-azzjoni għandha tinbeda b’rikors li għandu jiġi trattat sommarjament mill-qorti.*”

18. Jirriżulta illi l-Artikolu 24 tal-Kap 12 jipprovdi li:

Kull provvediment dwar affarijiet li jkunu quddiem il-qrati għandu jingħata mill-qorti li tkun tagħmel minnhom, u kull rikors għal kull provvediment bħal dan għandu jsir biss lil dik il-qorti.

19. Il-Qorti tifhem li, abbażi ta’ tali diċitura, proċedura ta’ ritassa trid issir quddiem l-istess Qorti illi quddiemha tkun instemgħet il-kawża li tagħha inħarġet it-taxxa li qed tiġi attakata, għalkemm dana ma jfissirx illi tali proċeduri jridu jsiru quddiem l-istess Ġudikant neċessarjament.
20. Il-Qorti tosserva illi, fil-każ odjern, it-taxxa li qed tiġi attakata tirrigwarda proċeduri li saru quddiem il-Prim’ Awla, Qorti Ċivili, u għalhekk, il-proċeduri odjerni kellhom jiġu intavolati quddiem dina l-Qorti, kif komposta.
21. Għalhekk, l-ewwel eċċezzjoni ta’ l-intimat Critien u Farrugia ma għandhiex mis-sewwa u qiegħda tiġi miċħuda.

Ikkunsidrat

22. Sorvolata tali eċċezzjoni preliminari, ikun opportun illi jiġi kkunsidrat kemm il-meritu tal-kawża odjerna kif ukoll l-eċċezzjonijiet imressqa, stante illi dawna lkoll jirrigwardaw l-istess fatt – jekk it-taxxa maħruġa fil-15 ta’ Diċembru 2020 inħarġitx sew jew le.
23. Jirriżulta, di fatti, illi s-soċjeta rikorrenti qiegħda tinsisti illi t-taxxa kellha tinhadem bħala ‘*dikjarazzjoni dwar punt ta’ ligi*’, u dana kif stabbilit fl-Artikolu 4 (5) tal-Iskeda A tal-Kap 12, filwaqt illi l-intimati lkoll qed jinsistu illi t-taxxa inħadmet korrettement a tenur tal-Artikolu 4 (1) (f) tal-Iskeda A tal-Kap 12, li jipprovdi dan li ġej:

F’kawzi fejn it-talba tkun biex il-Qorti tiddikjara li l-attur ikollu xi dritt kontra xi persuna oħra, liema dritt wieħed għandu raġonevolment jassumi li jiġi segwit minn likwidazzjoni tal-ammont dovut, ukoll jekk dik il-likwidazzjoni ma tkunx giet mitluba fit-talba, l-attur għandu, flimkien mat-talba tiegħu, jissottometti dikjarazzjoni maħlufa li turi l-ammont bejn wieħed u ieħor li jahseb li jkun jista’ jitlob jekk jiġi stabbilit id-dritt tiegħu u l-valur li għandu jiġi intaxxat ikun il-valur dikjarat mill-attur:

24. Jirriżulta, minn eżami approfondit tal-atti proċesswali 177/2020 MH allegati mal-proċeduri odjerni, u partikolarment ir-rikors promotur intavolat mis-soċjeta rikorrenti odjerna, illi fit-talbiet kif redatti, hemm erbgħa (4) talbiet għal dikjarazzjoni ta’ responsabbilita’ għal danni, żewġ (2) talbiet għal-likwidazzjoni tad-danni u talba waħda għal-ħlas ta’ kollox.

25. Jirrizulta ċar, għalhekk, illi a differenza ta' dak iddikjarat mis-soċjeta' rikorrenti fir-rikors meritu tal-proċeduri odjerni, l-proċeduri 177/2020 MH **QATT** ma setgħu jiġu intaxxati unikament bħala '*dikjarazzjoni ta' punt ta' liġi*', kif tikkontendi s-soċjeta rikorrenti w ir-rappreżentant tagħha s-Sur Publius Said, peress illi t-talbiet magħmula fir-rikors promotur ma jillimitawx ruħhom għal talba ta' dikjarazzjoni fuq punt ta' liġi, iżda jitolbu wkoll għal-likwidazzjoni u hlas tad-danni, li minn natura tagħhom, għalhekk jagħmlu l-azzjoni tas-soċjeta rikorrenti waħda li tmur oltre dik ta' dikjarazzjoni fuq punt ta' liġi.
26. Jirrizulta, għalhekk, illi t-taxxa tal-proċeduri 177/2020 MH kellha tiġi maħduma skond dak ipprovdut fl-Artikolu 4 (5) tal-Iskeda A tal-Kap 12, u għalhekk ir-Registratur, Qrati u Tribunali Ċivili kien korrett illi jikkalkola d-dritt dovut abbazi tal-Artikolu 4 (1) (f) tal-Kap 12, ossija kawża dikjaratorja li kienet tikkontempla wkoll il-likwidazzjoni ta' ammont dovut.
27. Jirrizulta, dejjem minn qari tal-atti proċesswali 177/2020 MH, illi s-soċjeta rikorrenti ma indikat ebda somma dovuta, u llimtat ruħha li tgħid li l-Qorti setgħet tillikwida u tordna l-hlas tas-somma hekk stabbilita' minnha.
28. Hawnhekk, il-Qorti tqis illi jkun opportun illi tagħmel referenza għal dak irrilevat mill-Qorti tal-Appell fil-kawża '**Salvatore Vella et vs Registratur tal-Qorti**' deċiża fid-9 ta' Diċembru 2021, fejn dwar kwistjoni simili, kellha dan xi tgħid:

16. Gie stabbilit minn ġurisprudenza kostanti illi "t-tassazzjoni ta' kawża għandha tiġi regolata mit-talba kontenuta fl-att taċ-ċitazzjoni, mhux fis-sens limitat għas-sempliċi inkartament, iżda fis-sens ta' l-oġġett tagħha; u f'dan is-sens il-kumpless ta' dak li huwa in kontestazzjoni, jew dak li huwa in disputa (quod disputatum est) jista' jiġi raġonevolment indott jew determinat minn dak li jkun jirrizulta waqt id-dibattitu u t-trattazzjoni ta' l-istess kawża, imma mhux minn dak li lilha jkun irid jiġi attribwit, indipendentement mill-fatt jekk it-talbiet li jiġu proposti jkunux akkolti jew miċhuda" (Avv. Dr. Giuseppe Pace et v. Avv. Dr. Giuseppe Vella nomine et, Prim'Awla, Qorti Ċivili, 1 ta' Ottubru, 1948). Hekk ukoll, gie ritenut illi "meta l-massa litiguża jkun jidher x'kien il-valur in kontestazzjoni, it-tassazzjoni għandha tiġi regolata fuqu; jiġifieri għandu jiġi studjat u eżaminat x'ikun l-oġġett tat-talba; u allura t-tassazzjoni ssir ad valorem ..." (Carmelo Axiak v. Avv. Dr. Giuseppe Vella nomine et, Prim'Awla, Qorti Ċivili, 9 ta' Frar, 1951). Dejjem fl-istess sens id-deċiżjoni fl-ismijiet Leslie Grech nomine v. Frank Abela et, Prim'Awla, Qorti Ċivili, 25 ta' Jannar, 2002 u Loris Bianchi et v. Dottor Victor Borg Costanzi nomine, Appell Ċivili, 17 ta' April, 1978.

17. Kif qalet l-ewwel Qorti, it-taxxa hija bażata fuq l-Artikolu 4(1) (f) tat-Tariffa A tal-Iskeda A tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili (Kap.12 tal-Liġijiet ta' Malta) li jiddisponi kif ġej:

“F’kawzi fejn it-talba tkun biex il-Qorti tiddikjara li l-attur ikollu xi dritt kontra xi persuna oħra, liema dritt wieħed għandu raġonevolment jassumi li jiġi segwit minn likwidazzjoni tal-ammont dovut, ukoll jekk dik il-likwidazzjoni ma tkunx giet mitluba fit-talba, l-attur għandu, flimkien mat-talba tiegħu, jissottometti dikjarazzjoni maħlufa li turi l-ammont bejn wieħed u ieħor li jaħseb li jkun jista’ jitlob jekk jiġi stabbilit id-dritt tiegħu u l-valur li għandu jiġi intaxxat ikun il-valur dikjarat mill-attur; Izda f’ebda każ id-dritt intaxxat ma għandu jkun inqas minn € 700”.

Kif qalet il-ġurisprudenza, jekk tali dikjarazzjoni ma tiġix pprezentata, allura t-taxxa tinħadem fuq il-massa litigjuża li tindika l-ammont li fuqha l-attur ikun ibbaża t-talba tiegħu.

29. Jirrizulta illi fix-xhieda illi r-rappreżentant tas-soċjeta rikorrenti, Publius Said, fix-xhieda tiegħu mogħtija fit-30 ta’ Ottubru 2020, qal dak li ġej:

*L-unika wieħed kien hemm Dr. Gatt ir-registry għidtlu bil-problema tiegħu xi tmien xhur ilu dan u daħħalni go problema waħda ġol-oħra. Jien għandi 71 sena, ħalluni, ddaħluniex fi problemi, dik ħadet il-flus, missieri miet jien m’għandix x’naqsam dħalt fiha. ... ħuti l-werrieta ħalliena bil-problemi missieri. Ħadt responsabbilita’ u sirt direttur tal-kumpanija jien għax kien hemm dejn ta’ 300,000... Ir-registru ħadimha 2000 minn 5000. Nirringrazzjak li smajtni daqshekk u qed nirtira dil-kawża bil-ġurament, 177/2020 fejn l-avukat tiegħi għamel 450 proposta l-kumpanija, kontra Abigail, kontra l-Kostituzzjoni, biex ingibhom dal-għodu. **Irid infittxhom għal 100,000 għedtlu le ma għandix bzonn flus.** Issa skont x’ jiddeċiedi l-appell niddeċiedi x’ kawża nagħmel. Jekk ikolli raġuni meta l-kawża ta’ missieri giet ihhendiljata minn Imħallef meta kellna kwistjoni meta kien Ministru għal Għawdex. Jien lil Dr. Abigail ma għandi xejn kontriha. Lil PL qatt ma kont nafha ħaduli biċċa art, giet biex tagħmilli rikors, għidtilha tihieli qabel ma niffirmalek qalti mhux ħa tgħidli x’ għandek tagħmel. Go kawża li mhix tiegħi. Il-177/2020 jekk il-Qorti tagħtini l-flus lura, qed nirtiraha llum għax ma tagħmilx sens komun. La Dr. Bonnici la Dr. Abigail ma nħosshomx li għandhom tort. Jien dawn ħa ntellagħhom.*

30. Jirrizulta, minn tali xhieda, illi hemm indikazzjoni ċara li għalkemm is-soċjeta tiddikjara li kellha €300,000 f’dejn, hija intavolat il-proċeduri odjerni għal danni fl-ammont ta’ €100,000, liema danni, għalkemm l-istess Publius Said jgħid illi lill-avukat tiegħu saħaq li qallu “*le ma għandix bzonn flus*”, xorta waħda jidher illi t-talba kontra l-intimati saret għal-likwidazzjoni u ħlas ta’ danni.
31. Jirrizulta wkoll illi, flimkien mar-rikors promotur, is-soċjeta rikorrenti, in vista tat-talbiet kif redatti, kienet naqset milli tissottometti dikjarazzjoni maħlufa li tindika l-ammont minnha pretiż, kif kienet obligata tagħmel a tenur tal-Artikolu 4 (1) (f) tal-Iskeda A, fuq ġia riprodotta, bir-riżultat illi, a tenur tal-Artikolu 4 (3) ta’ l-istess Skeda A, ir-Registratur kellu d-dritt “*li joħroġ taxxa addizzjonali jekk u meta jkun*

il-każ”, liema dritt huwa eżerċita meta fil-15 ta’ Diċembru 2020 inħarget it-taxxa finali tal-proċeduri.

32. Jirriżulta illi, mill-*‘massa litigjuża’* kif riżultanti mill-atti proċesswali, li jinkludu **partikolarment** ix-xhieda bil-ġurament ta’ Publius Said mogħtija fit-30 ta’ Ottubru 2020, il-valur tad-danni pretiżi kien indikat fl-ammont ta’ €100,000, u għalhekk ir-Registratur kien korrett jasal għal-konklużjoni illi, la darba ma saret ebda indikazzjoni mis-soċjeta rikorrenti dwar kemm kien l-import tad-danni minnha pretiżi, il-valur tal-kawża kellha tiġi maħduma fuq l-ammont ta’ €100,000, ammont dikjarat mir-rappreżentant tas-soċjeta rikorrenti innifisha, is-Sur Publius Said.
33. Jirriżulta, għalhekk, illi, a differenza ta’ dak li qiegħda tinsisti s-soċjeta rikorrenti permezz tal-proċeduri odjerni, it-taxxa maħruġa mir-Registratur tal-Qorti fil-15 ta’ Diċembru 2020 hija waħda korretta u għalhekk it-talbiet rikorrenti ma jisthoqquqhomx illi jiġu milqugħa minn dina l-Qorti.

Kummenti finali

34. Il-Qorti tħoss, madanakollu, illi għandha tiegħu l-opportunita’ ta’ tali proċeduri sabiex tgħaddi kumment u suggeriment lir-Registratur, Qrati u Tribunali Ċivili, dwar il-mod kif tiġi redatta it-Taxxa finali.
35. Jirriżulta illi, fil-każ odjern, la darba t-taxxa inħadmet a tenur tal-Artikolu 4 (1) (f) tal-Iskeda A fuq l-valur ta’ €100,000, id-dritt registru kellu jkun ta’ €2,155.50, liema dritt iżda kellu jiġi ridott bil-ħamsin fil-mija (50%) għal €1,077.75 abbażi tal-Artikolu 5 (1) tal-Iskeda A stante illi l-kawża giet ċeduta wara l-ewwel smiġħ tal-kawża iżda mhux aktar tard mit-tielet seduta.
36. Jirriżulta, di fatti, li skond id-dokumentazzjoni annessa mhux mal-atti proċesswali iżda mal-cover tal-proċess 177/2020 MH u li ma jiffurmawx parti it-Taxxa finali, il-kalkolu tad-dritt Registru stabbilit mir-Registratur kien maħdum għall-ammont ta’ €1,077.75.
37. Jirriżulta, mill-banda l-oħra, illi fit-Taxxa finali maħduma fil-15 ta’ Diċembru 2020, hemm indikat bħala valur tar-Registru is-somma ta’ €377.75 u mhux is-somma fuq indikata ta’ €1,077.33. Dana huwa dovut għal fatt illi, attwalment, mal-preżentata tal-proċeduri da’ parte tas-soċjeta rikorrenti, l-istess soċjeta rikorrenti kienet ħallset dritt ta’ €700, liema ammont, sussegwentement, tnaqqsu mill-ammont finalment dovut, u għalhekk kien fadal bilanċ ta’ €377.75 dovut mis-soċjeta rikorrenti.
38. Il-Qorti tħoss illi kien ikun ferm aktar idoneu u trasparenti kieku, fit-Taxxa maħruġa fil-15 ta’ Diċembru 2020, ikun hemm indikat il-valur intjier dovut mis-soċjeta rikorrenti kif ukoll il-ħlasijiet li kienu ġia saru akkont ta’ tali drittijiet, biex b’hekk il-kont finali jkun jista’ jinftehem mhux biss mill-addetti tal-Qorti iżda wkoll miċ-ċittadin komuni illi għandu dritt jifhem b’aktar ċarezza dak illi huwa minnu dovut u għalxiex.

39. Għalhekk, il-Qorti thegġeg lir-Registratur, Qrati Ċivili u Tribunali, sabiex, fil-futur, itejjeb il-modalita' dwar kif jiġi redatt it-Taxxa finali tal-kawża, sabiex tali taxxa tkun tinkludi kemm dak illi huwa dovut kif ukoll dak illi ġia thallas, sabiex jiġi assikurat trasparenza w jiġi mxejjen kwalsiasi inkomprensjoni li wiehed jista' jkollu jekk jara Taxxa finali mingħajr ma jkollu indikazzjoni ta' xi hlasijiet ġia saru.

Konkluzjoni

Il-Qorti,

Wara illi rat l-atti kollha proċesswali;

Tgħaddi biex taqta' u tiddeċiedi l-vertenza odjerna billi:

Tiċhad l-ewwel eċċezzjoni ta' l-intimati Dr Abigail Critien u l-PL Nadine Farrugia, filwaqt illi;

Tilqa' l-eċċezzjonijiet kollha l-oħra ta' l-intimati Dr Abigail Critien u l-PL Nadine Farrugia u tar-Registratur, Qrati Ċivili u Tribunali.

Tiċhad it-talbiet kollha rikorrenti.

In vista ta' dak osservat mill-Qorti aktar 'il fuq, kull parti għandha tbaġhti l-ispejjeż tagħha.

Francesco Depasquale LL.D. LL.M. (IMLI)
Imhalef

Rita Sciberras
Deputat Registratur